

VAITELIAISUUSPYYNTÖ POISTETTU

EU/YUTP/EDUSKUNNALLE TIEDOTTAMINEN/Moldovaa epävakauttavien toimien johdosta määrättävien pakotteiden lisääminen

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Käsiteltävänä on seitsemän uutta listausehdotusta Moldovaa epävakauttavien toimien johdosta määrättyyn pakotejärjestelmään. Pakotteet kohdistetaan henkilöihin (6) ja yhteen yhteisöön, jotka ovat vastuussa, tukevat tai toteuttavat toimenpiteitä tai käytäntöjä, jotka uhkaavat Moldovan demokratiaa, oikeusvaltiota, vakautta tai turvallisuutta. Käsitellyssä on tarkoitus päättää myös pakotteiden kolmasmaakoordinaatiosta (US, UK, Kanada).

Pakotelistauksia on käsitelty viime viikkoina Euroopan unionin neuvoston Itä-Euroopan ja Keski-Aasian työryhmässä (COEST) sekä ulkosuhdeneuvosten työryhmässä (RELEX). EU:n neuvoston on tarkoitus hyväksyä pakotelistaukset kokouksessaan 26.2.2024.

Suomen kanta

Suomi tukee ehdotettuja listauksia Moldovaa epävakauttavien toimien johdosta perustettuun pakotejärjestelmään ja pakotteiden kolmasmaakoordinaatiota.

Suomi tukee Moldovan EU-tietä ja pitää Moldovan vakauden, demokratian, turvallisuuden ja oikeusvaltion ylläpitämistä ja kehittämistä tärkeänä. Moldovan vakautta on tarkoituksellisesti yritetty horjuttaa esimerkiksi järjestämällä maksettuja mielenosoituksia tai levittämällä tahallisesti virheellistä tietoa (nk. disinformaatio). Pakotejärjestelmä tukee siten maan vakauden säilyttämistä.

Suomi pitää tärkeänä, että EU:n pakotepäätöksissä lähtökohtina ovat yhtenäisyys, johdonmukaisuus ja vahva oikeusperusta.

Pääasiallinen sisältö

Moldova on toivonut Euroopan unionilta pakotteita maata epävakauttavia henkilöitä ja yhteisöjä kohtaan. Eurooppa-neuvosto päätti uuden pakotejärjestelmän perustamisesta Moldovaa epävakauttavien toimien johdosta 28.4.2023. Tarkoituksena on tukea Moldovan viranomaisia näiden pyrkimyksissä estää kumouksellisia toimia sekä vastata turvallisuusriskeihin ja perustuslaillista järjestystä horjuttaviin toimiin.

Nykyiset EU:n Moldovaa epävakauttavien toimien johdosta määrätyt pakotteet perustuvat neuvoston päätökseen 2023/891/YUTP ja asetukseen (EU) 2023/888 niihin myöhemmin tehtyine muutoksineen. Pakotelistattuna on tällä hetkellä viisi henkilöä.

Nyt listattavaksi ehdotetaan kuutta henkilöä ja yksi yhteisö, jotka heikentävät tai uhkaavat Moldovan tasavallan suvereniteettia ja itsenäisyyttä taikka demokratiaa, oikeusvaltioperiaatetta, vakautta tai turvallisuutta Moldovan tasavallassa jollakin seuraavista toimista:

- i) demokraattisen poliittisen prosessin estäminen tai horjuttaminen muun muassa estämällä vaalien järjestäminen tai vaikeuttamalla sitä vakavasti taikka yrittämällä kaataa perustuslaillinen järjestys tai horjuttaa sen vakautta
- ii) väkivaltaisten mielenosoitusten tai muiden väkivallanteiden suunnittelu, johtaminen, niihin osallistuminen suoraan tai välillisesti, niiden tukeminen tai edistäminen muulla tavoin
- iii) julkisia varoja koskevat vakavat taloudelliset väärinkäytökset ja luvaton pääoman vienti.

Pakotteiden kohteena oleville henkilöille ja yhteisöille kuuluvat varat ja taloudelliset resurssit jäädytetään, minkä lisäksi on kiellettyä asettaa mitään varoja tai taloudellisia resursseja suoraan tai välillisesti näiden saataville tai hyödynnettäviksi. Pakotteiden kohteena olevien henkilöiden maahantulo ja kauttakulku EU:ssa estetään.

Moldovan osalta Euroopan unionilla on myös olemassa separatistialue Transnistriaa koskeva pakotejärjestelmä, jota koskee neuvoston päätös 2010/573/YUTP. Tässä pakotejärjestelmässä ei tällä hetkellä ole listattuna yhtään henkilöä.

Moldovan tilanne

Moldovan sisäpoliittinen tilanne on vakaa, mutta hauras. Länsimielinen PAS-puolue pitää hallussaan enemmistöä maan parlamentissa. Maassa järjestetään presidentinvaalit sekä EU-kansanäänestys syksyllä 2024.

Eurooppa-neuvosto päätti 14.-15.12.2023 Moldovan jäsenyysneuvotteluiden aloittamisesta, mutta ennen neuvottelukehysten avaamista Moldovan pitää vielä edistyä oikeuslaitosuudistuksen toimeenpanossa, korruption kitkemisessä ja oligarkkien vallan vähentämisessä. Maan oppositio ja separatistialue Transnistrian *de facto* viranomaiset eivät tue EU-jäsenyyspyrkimyksiä.

Moldova on Venäjän hybriditoimien kohteena, mutta välitöntä sotilaallista uhkaa ei ole. Venäjä vaikuttaa Moldovaan myös itsenäiseksi julistautuneen Transnistrian separatistialueen kautta. Venäjän vaikuttamisyritysten odotetaan lisääntyvän Moldovan tulevien presidentinvaalien ja EU-kansanäänestyksen alla.

UM/ITÄ-20, Maija Yrjä, 0295 350 826
UM/OIK-10, Paavo Kotiaho, 0295 351 016

VAHVA-tunnus

EU/435/2024